

โอกาส ช่องทาง และวิธีการ ในการเข้าไปลงทุนของ SMEs ไทยในประเทศกลุ่ม CLMV

3.1 กัมพูชา

3.1.1 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของต่างชาติ

ราชอาณาจักรกัมพูชาได้ออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุน พ.ศ. 2537 (Law on Investment 1994)⁵ เพื่อวางสภาพแวดล้อมการลงทุนที่เปิดเสรีสำหรับนักลงทุนต่างชาติในสาขาการเศรษฐกิจต่างๆ ยกเว้นบางสาขาเช่น กฎหมาย บัญชี เป็นต้น ต่อไปในปี พ.ศ 2546 ได้มีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายฉบับเดิมให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์และความมั่นคงแก่นักลงทุนที่จะถือครองสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ (ยกเว้น กรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งกฎหมายสงวนไว้สำหรับบุคคลในชาติ) ผู้ได้รับการส่งเสริม จะได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับคนในชาติ และรัฐบาลจะไม่ใช้นโยบายกำหนดราคาสินค้าหรือ ค่าบริการ (Shall not fix the price or fee) กับโครงการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม สามารถซื้อและโอนเงินตราต่างประเทศไม่ว่าจะเพื่อชำระสินค้าหรือจ่ายกำไรตามระบบธนาคาร

คณะกรรมการเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (Council for the Development of Cambodia: CDC) ทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณา นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน และการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยมี คณะทำงาน The Cambodian Investment Board (CIB) ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อเสนอขอรับการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และออกเอกสารรับรอง (Final Registration Certificate)

⁵ ผู้ที่สนใจศึกษารายละเอียดของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถสืบค้นได้จาก

http://www.cambodiainvestment.gov.kh/cam/cambodiafiles/userfiles/file/Investment_law.pdf

3.1.2 ช่องทางและวิธีการในการลงทุน

รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนในกัมพูชามี 5 รูปแบบ (CDC 2006)⁶ คือ

1. การลงทุนการลงทุนโดยชาวกัมพูชา เป็นเจ้าของทั้งหมด
2. การลงทุนการลงทุนโดยชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด
3. การร่วมทุน (Joint Ventures: JV) เป็นกิจการร่วมทุนของนักลงทุนตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป โดยเป็นการก่อตั้งองค์กรขึ้นใหม่ การร่วมทุนไม่จำเป็นต้องเป็นการร่วมทุนกับภาครัฐ ระหว่างภาคเอกชนก็สามารถร่วมทุนกันได้ หาก JV ที่ต้องการถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินในกัมพูชา ต้องมีบุคคลสัญชาติกัมพูชาถือหุ้นร้อยละ 51 ขึ้นไป
4. Build-Operator-Transfer (BOT) กิจการที่ลงทุน หรือได้รับสัมปทานจากรัฐในการลงทุนสร้างบริหารจัดการ และเก็บผลประโยชน์จากการดำเนินการในกิจการสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ เมื่อสิ้นสุดสัญญา จะต้องส่งมอบสาธารณูปโภคทั้งหมดให้กับรัฐหรือหน่วยงานที่ให้สัญญา โดยไม่คิดมูลค่า ระยะเวลาการให้สัมปทาน สูงสุดครั้งละไม่เกิน 30 ปี
5. สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract: BCC) เป็นการลงทุนที่นักลงทุนในกัมพูชาได้สัญญาดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์จะแบ่งปันผลกำไรระหว่างกัน ทั้งนี้การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐกับเอกชนไม่ถือเป็นการทำ BCC

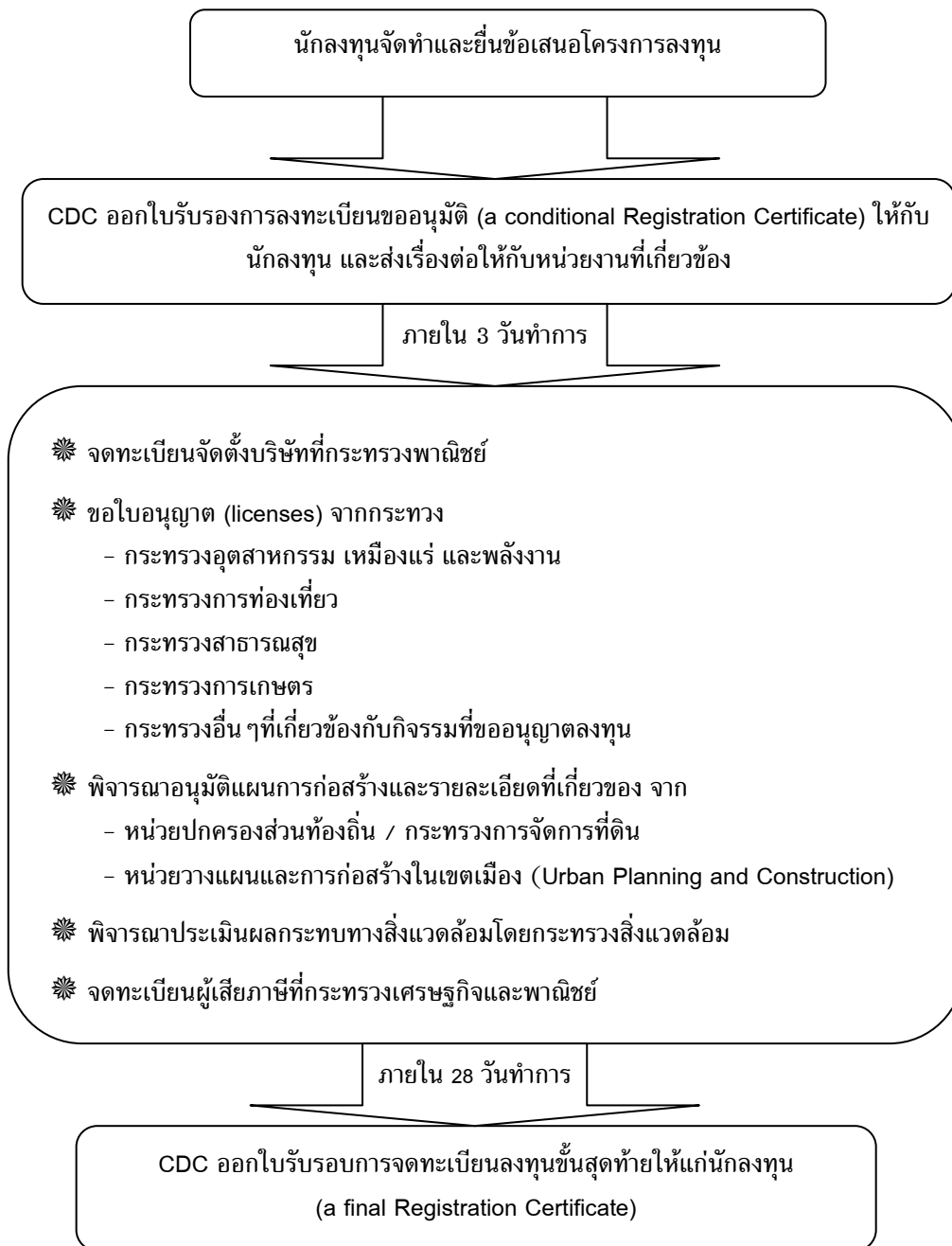
ขั้นตอนการขออนุมัติลงทุน

ในการขออนุมัติลงทุนประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรกัมพูชามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลักคือ

1. จัดทำข้อเสนอการลงทุน (ตามแบบฟอร์มที่ CDC กำหนด) และยื่นให้กับ CDC
2. CDC จะออกใบรับรองการขอตระเบียนให้กับผู้ขอตระเบียน (ภายใน 3 วันทำการ โดยหากไม่ตอบกลับภายใน 3 วัน ให้ถือว่า CDC เห็นชอบ)
3. ขอตระเบียนที่กระทรวงพาณิชย์ ขอใบรับรองจากกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง ขอใบรับรองการก่อสร้างโรงงานโดยผู้มีอำนาจส่วนท้องถิ่น/กระทรวงการจัดการที่ดิน ขอใบรับรองผลการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม และจดทะเบียนภาษีที่กระทรวงเศรษฐกิจการเงิน

⁶ ผู้ที่สนใจศึกษารายละเอียดของรูปแบบและขั้นตอนการลงทุนในประเทศกัมพูชาสามารถสืบค้นคู่มือการลงทุนในกัมพูชาได้จาก <http://www.jica.go.jp/cambodia/english/activities/index.html>

4. CDC แจกผลการพิจารณาอนุมัติให้แก่ผู้จดทะเบียนภายใน 28 วันทำการ

ภาพประกอบที่ 3.1 ขั้นตอนการขออนุมัติลงทุน
ที่มา : CDC (2007)

อย่างไรก็ตามมีกรณียกเว้นดังต่อไปนี้ที่ CDC ต้องส่งข้อเสนอโครงการให้กับ คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ (CDC 2006)

- ใช้เงินลงทุนมากกว่า 50 ล้านดอลลาร์ สรอ.
- มีความอ่อนไหวต่อการเมืองของประเทศ

- การสำรวจและการใช้ประโยชน์จากแร่และทรัพยากรธรรมชาติ
- มีแนวโน้มก่อผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม
- มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาในระยะยาว
- โครงการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสาธารณูปโภค

ขั้นตอนการขออนุมัติจัดตั้งบริษัท

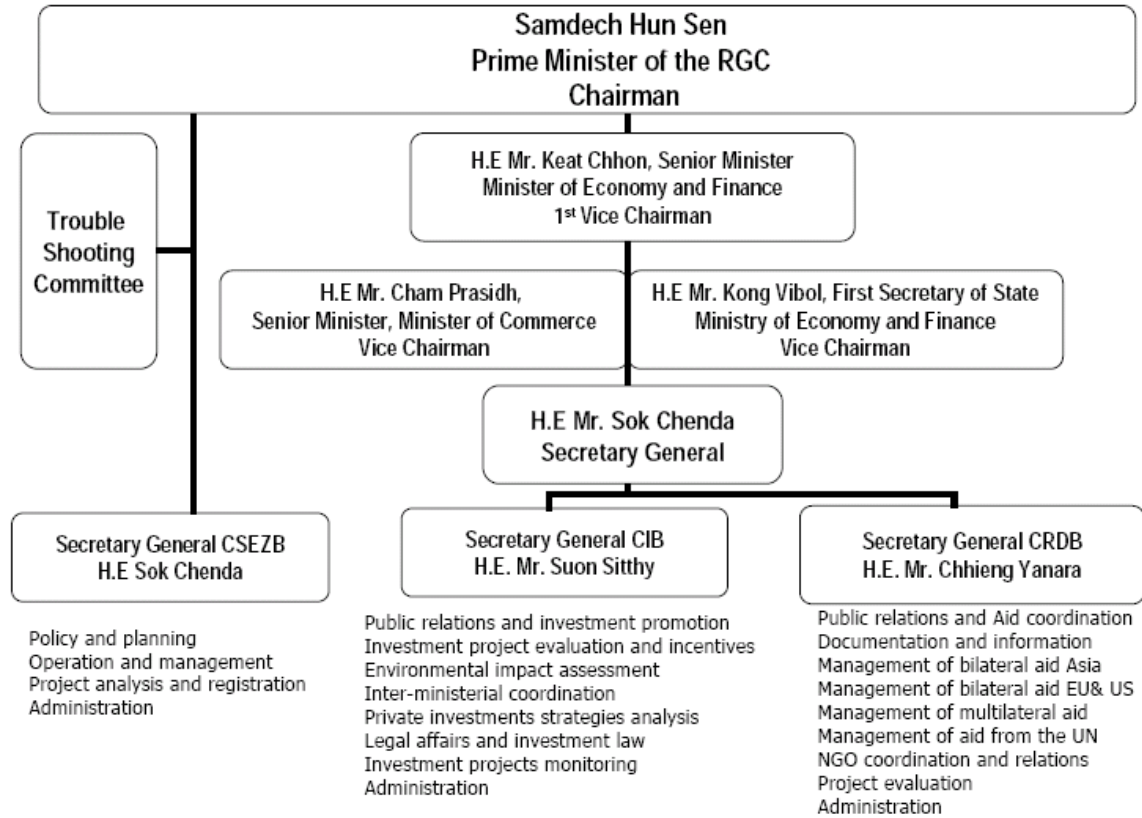
ในการประกอบธุรกิจในกัมพูชา นักลงทุนจะต้องยื่นจดทะเบียนต่อกระทรวงพาณิชย์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องได้รับการยินยอมเข้าครอบครองสถานประกอบการจากศาลากรุง (City Hall) หรือจังหวัด ในท้องถิ่นที่ต้องการตั้งกิจการ
2. ต้องมีเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 1,000 ดอลลาร์ สรอ. โดยมีค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนจัดตั้ง ประมาณ 1,000 ดอลลาร์ สรอ. ยกเว้นการประกอบธุรกิจบางประเภทเป็นไปตามกฎหมาย กำหนดเฉพาะ
3. ต้องยื่นวัตถุประสงค์และข้อบังคับเป็นภาษาเขมร ให้ตรวจสอบความสอดคล้องกับกิจการ การประกอบกิจการบางประเภทอาจต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน เมื่อยื่น เอกสารต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องจะได้รับเลขประจำตัวผู้เสียภาษีและถือว่ามีความพร้อมจะ ประกอบธุรกิจได้
4. นอกจากนี้ กิจการยังมีหน้าที่จะต้องจดทะเบียนการจ้างแรงงานกับกระทรวงการสังคมแรงงาน การฝึกอบรมและฟื้นฟูเยาวชน (Ministry of Social Affairs, Labor, Vocational Training and Youth Rehabilitation: MoSALVY) ภายใน 30 วัน นับแต่ประกอบกิจการและต้องรายงานทุก ครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานในกัมพูชาต้องได้รับใบอนุญาตให้ ทำงาน (Work permit) และชาวกัมพูชาจะต้องมีสมุดคู่มือการจ้างงาน ซึ่งจดทะเบียนกับ MoSALVY

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในกัมพูชา

กฎหมายกำหนดให้ The Council for the Development of Cambodia (CDC) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ประกอบด้วยรัฐมนตรีเศรษฐกิจและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (34 หน่วยงาน) เป็นคณะกรรมการ CDC มีหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ

1. การพิจารณาประสานความช่วยเหลือกับรัฐบาลต่างชาติ องค์กรระหว่างประเทศ NGOs ในการบูรณะประเทศในลักษณะรัฐต่อรัฐ ซึ่งมีคณะทำงานคือ The Cambodian Rehabilitation and Development Board (CRDB) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. การพิจารณาดูแลกิจกรรมการลงทุนทั้งหมดของประเทศโดยเฉพาะการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งมีคณะทำงานคือ The Cambodian Investment Board (CIB) ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อเสนอขอรับการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน (The Investment Proposal) นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. การพิจารณาจัดทำและบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีคณะทำงานคือ Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกลั่นกรองข้อเสนอขอรับการส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด โดย ณ เดือนตุลาคม 2549 มีเขตเศรษฐกิจพิเศษในกัมพูชาจำนวน 10 แห่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ (โดยเฉพาะแถบพื้นที่ตะเข็บชายแดน และริมทะเล) และยังคงมีโครงการจัดตั้งเศรษฐกิจพิเศษหลายโครงการที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณา

ภาพประกอบที่ 3.2 โครงสร้างองค์กรของ CDC
ที่มา : CDC (2007)

3.1.4 สิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ⁷

1. การยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไร (Tax holiday) โดยระยะเวลายกเว้นคำนวณจาก Trigger Period + 3 ปี + Priority Period Trigger Period สูงสุดได้แก่ปีแรกที่มีกำไร หรือ 3 ปีหลังจากที่โครงการมีรายรับ แล้วแต่เวลาใดจะถึงก่อน โดยจำนวนปีที่ได้รับยกเว้นพิเศษ หรือ Trigger period จะแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรมและขนาดของทุนจดทะเบียน ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนปีที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไรของธุรกิจแต่ละประเภท

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนปีที่ได้รับ	
	ยกเว้นพิเศษ	ยกเว้นภาษี
อุตสาหกรรมเบา (Light industry)		
ทุนจดทะเบียน <US\$ 5,000,000	0	3
ทุนจดทะเบียน >US\$ 5,000,000 <US\$20,000,000	1	4
ทุนจดทะเบียน >US\$ 20,000,000	2	5

⁷ เนื่องจากรายละเอียดของสิทธิประโยชน์อาจมีการเปลี่ยนแปลงผู้สนใจลงทุนควรตรวจสอบข้อมูลจาก

<http://www.cambodiainvestment.gov.kh> ก่อนการตัดสินใจลงทุน

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนปีที่ได้รับ ยกเว้นพิเศษ	จำนวนปีรวมที่ได้รับ ยกเว้นภาษี
อุตสาหกรรมหนัก (Heavy industry)		
ทุนจดทะเบียน <US\$ 5,000,000	2	5
ทุนจดทะเบียน >US\$ 5,000,000	3	6
โครงการด้านการท่องเที่ยว (Tourism Project)		
ทุนจดทะเบียน <US\$ 10,000,000	0	3
ทุนจดทะเบียน >US\$ 10,000,000	1	4
การเกษตร (Agriculture) และอุตสาหกรรมเกษตร (Agro-Industry)		
การเกษตรวงจรสั้น (Short cycle agriculture)	1	4
การเกษตรวงจรรยาว (Long cycle agriculture)	2	5
อุตสาหกรรมเกษตร	3	6
สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure)		
ทุนจดทะเบียน <US \$ 10,000,000	1	4
ทุนจดทะเบียน >US\$10,000,000 <US\$30,000,000	2	5
ทุนจดทะเบียน >US\$ 30,000,000	3	6

ที่มา: BOI (2550)

2. การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุก่อสร้างสำหรับโครงการที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และการยกเว้นอากรนำเข้าวัตถุดิบ สินค้ากึ่งสำเร็จรูป และส่วนประกอบการสำหรับโครงการผลิตเพื่อการส่งออกและโครงการผลิตสินค้าที่สนับสนุนต่อเนื่องกัน (Supporting Industry)

3. การรับสิทธิลดภาษีเงินได้จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 9 ภายหลังจากการยกเว้นภาษีเงินได้

4. สามารถเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสัมปทานจากภาครัฐ หรือที่เช่าจากเอกชน รวมทั้งสามารถนำที่ดินดังกล่าวไปเป็นหลักประกันการกู้เงินในระยะเวลาที่ได้รับสัมปทาน หรือเช่า

5. สามารถซื้อและส่งออกเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งส่งออกกำไรหรือเงินทุนกลับประเทศได้ทั้งระหว่างและภายหลังเลิกโครงการ ทั้งนี้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่นำเข้ามาโดยปลอดอากรไม่ถึง 5 ปี เมื่อเลิกโครงการต้องชำระอากรที่พึงมี

6. การยกเว้นภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้า (ถ้ามี)

อย่างไรก็ตามในเดือน ธันวาคม 2548 ได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุนเพิ่มเติม (No. 111) โดยในภาคผนวกของกฎหมายดังกล่าวได้ระบุถึงประเภทธุรกิจที่ไม่สามารถขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีได้ 46 ประเภท เช่น การผลิตผ้า สิ่งทอ รองเท้า อาหาร เครื่องดื่ม กระดาษ ยาง และพลาสติก ที่มีเงินลงทุนน้อยกว่า 500,000 เหรียญ สรอ. อุตสาหกรรมการค้า บันเทิง (รวมถึงร้านอาหาร บาร์) อุตสาหกรรมการ

ท่องเที่ยว อุตสาหกรรมทางการเงิน อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และยาสูบ และ อุตสาหกรรมการเกษตรที่มีขนาดการผลิตต่ำกว่าที่รัฐบาลกำหนด⁸

3.2 ลาว

3.2.1 กฎระเบียบการลงทุน

กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของต่างชาติในลาวคือ กฎหมายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ พ.ศ. 2547 (Law on the Promotion of Foreign Investment 2004)⁹ โดยนโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาลลาว จะให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยเฉพาะการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลแก่ผู้ประกอบการที่เข้าไปตั้งโรงงานในลาว รวมทั้งพื้นที่ทางเหนือซึ่งส่วนใหญ่ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 7 ปี หลังจากนั้นจึงเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 เทียบกับอัตราร้อยละ 35

ทั้งนี้ นักลงทุนที่สนใจเข้าไปลงทุนในพื้นที่ทางภาคเหนือของลาวต้องยื่นคำร้องขออนุญาตลงทุนพร้อมกับเอกสารการลงทุนและบทวิพากษ์เศรษฐกิจแสดงผลวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการลงทุน รวมทั้งแผนธุรกิจโดยละเอียดต่อผู้ปกครองของแขวงที่ต้องการเข้าไปลงทุน โดยผู้ปกครองแขวงส่วนใหญ่ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินไม่เกิน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ยกเว้น แขวงหลวงพระบาง ซึ่งเป็น 1 ใน 4 แขวงใหญ่ นอกเหนือจากแขวงจำปาสัก แขวงสะหวันนะเขต และนครหลวงเวียงจันทน์ ที่ผู้ปกครองแขวงมีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินลงทุน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งยังสามารถยื่นขออนุญาตลงทุนกับ คณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (Department of Domestic and Foreign Investment: DDFI) ในนครหลวงเวียงจันทน์ หากโครงการลงทุนมีมูลค่าเกินอำนาจอนุมัติของผู้ปกครองแขวง

1. ตามกฎหมายส่งเสริมและบริหารการลงทุนจากต่างประเทศในลาวปี 2547 โครงการลงทุนที่ได้รับการอนุญาตจากกรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของลาวจะได้รับประโยชน์ด้านภาษีดังนี้ (1) ยกเว้นภาษีนำเข้ายานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และวัตถุดิบ (2) ยกเว้นภาษีส่งออกสำหรับสินค้าส่งออกหรือสินค้าส่งออกต่อ (3) ลดอัตราภาษีกำไรให้ธุรกิจห่างไกล ตามเขตพื้นที่การลงทุน ดังนี้

⁸ ดูรายละเอียดของกฎหมายดังกล่าวได้ใน ภาคผนวกที่ 3 ของหนังสือ Cambodia Investment Guidebook 2006

⁹ ผู้สนใจสืบค้นรายละเอียดของกฎหมายดังกล่าวสามารถสืบค้นได้จาก <http://invest.laopdr.org/investlaw04.pdf>

- เขต 1 - พื้นที่ทุรกันดาร โดยนักลงทุนต่างชาติจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรเป็นเวลา 7 ปี หลังจากนั้นจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10
- เขต 2 - พื้นที่ที่มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานจำกัด นักลงทุนต่างชาติจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรช่วง 5 ปีแรก เริ่มเสียภาษีอัตราร้อยละ 7.5 ใน 3 ปีต่อมา และร้อยละ 15 ในระยะเวลาหลังจากนั้น
- เขต 3 - พื้นที่ที่มีระบบสาธารณูปโภคโดยสมบูรณ์ นักลงทุนต่างชาติจะได้รับยกเว้นภาษีที่เรียกเก็บจากกำไรเป็นเวลา 2 ปี และเสียภาษีอัตราร้อยละ 10 ใน 2 ปีต่อไป หลังจากนั้นจะเสียภาษีกำไรร้อยละ 20

3.2.2 ช่องทางและวิธีการลงทุน

รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนของต่างชาติในลาว มี 3 รูปแบบ

1 สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation by Contract) เป็นการร่วมธุรกิจระหว่างนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติ โดยไม่ต้องมีการจัดตั้งบริษัทใหม่ มีการทำสัญญาเพื่อกำหนดแนวทางและการแบ่งผลประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ

2 การร่วมทุน (Joint Ventures) เป็นการร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับนักลงทุนท้องถิ่นหรือกับรัฐบาลลาว โดยมีสัดส่วนเงินลงทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 30

3 การลงทุนโดยชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (100% Foreign Owned Enterprise) นักลงทุนต่างชาติต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI) ก่อน จึงจะสามารถจดทะเบียนตั้งสาขาหรือสำนักงานตัวแทนในลาวได้

ขั้นตอนการขออนุมัติลงทุน¹⁰

ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ฉบับปี 2547 ได้กำหนดให้นักลงทุนต่างชาติที่สนใจลงทุนในสปป.ลาว ยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำเนาหนังสือเดินทางของผู้ลงทุน เอกสารแสดงประวัติของผู้ลงทุน ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนหรือแผนธุรกิจ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการถือหุ้นของกิจการ ให้กับ คณะกรรมการส่งเสริมและจัดการการลงทุน (Committee for Promotion

¹⁰ เนื่องจากขั้นตอนและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอาจมีการเปลี่ยนแปลง ผู้สนใจลงทุนใน สปป.ลาวควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมและรายละเอียดการขออนุมัติลงทุนจาก <http://invest.laopdr.org/> เพิ่มเติมด้วย

and Management of Investment :CPMI) ของแต่ละแขวง (หน่วยงานในสังกัดของ DDFI) ซึ่งให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (One Stop Service)

หลังจากนั้น CPMI จะประสานงานกับหน่วยราชการต่างๆ และหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวในกรอบระยะเวลาที่กำหนด คือ 15 วันทำการสำหรับการลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่มีการส่งเสริม 25 วันทำการสำหรับการลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่เปิดให้มีการลงทุนแบบมีเงื่อนไข และ 45 วันทำการสำหรับโครงการลงทุนประเภทอื่น โดยนักลงทุนที่ผ่านการพิจารณาจะได้รับเอกสารใบอนุญาตลงทุนของต่างชาติ (Foreign Investment License) , ใบรับรองการจดทะเบียนวิสาหกิจ (Enterprise Registration Certificate) และ ใบรับรองการขึ้นทะเบียนภาษี (Tax Registration Certificate) พร้อมกันในวันเดียว

นอกจากนี้ตามกฎหมาย Prime Ministry Decree No301 ในปี 2548 ได้กำหนดอำนาจในการอนุมัติโครงการลงทุนยังขึ้นอยู่กับมูลค่าการลงทุนด้วย โดยโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าการลงทุนเกินกว่า 20 ล้านดอลลาร์. องค์กรได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี ส่วนประธานและรองประธาน DDFI มีอำนาจอนุมัติเฉพาะโครงการลงทุนที่มีมูลค่าการลงทุนไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์. และโครงการที่มีเงินลงทุนไม่เกิน 3 ล้านดอลลาร์. สามารถขอรับการอนุมัติจากแขวงต่างๆได้ (แขวงที่มีขนาดใหญ่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์.) (U.S. Embassy Vientiane 2006)

หลังจากได้รับใบอนุญาตลงทุนแล้ว กิจการที่รับอนุญาตจะต้องมีการเริ่มกิจกรรมการลงทุนตามที่ระบุไว้ในแผนการลงทุนที่ได้เสนอต่อ CPMI และสอดคล้องกับกฎหมายของสปป.ลาว ภายในระยะเวลา 90 วัน โดยหากนักลงทุนไม่ลงทุนภายในระยะเวลาดังกล่าว ใบอนุญาตลงทุนฉบับดังกล่าวก็อาจถูกยกเลิกได้

อย่างไรก็ตามในรายงานซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank 2006) เรื่อง Building Export Competitiveness in Laos ได้แสดงให้เห็นว่าขั้นตอนในการขออนุญาตลงทุนในทางปฏิบัติมิได้สะดวก รวดเร็วดังที่ระบุไว้ในกฎหมาย และสถานการณ์ดังกล่าวได้กระตุ้นให้กิจการหลายแห่งเลือกที่จะจัดตั้งธุรกิจขึ้นในลักษณะไม่เป็นทางการ (และต้องจำกัดโอกาสในการเติบโต) และในรายการผลการสำรวจสภาพแวดล้อมการลงทุน World Bank Doing Business Report ได้กล่าวว่า สปป.ลาวเป็นประเทศที่ต้องใช้เวลาในการจัดตั้งธุรกิจนานเป็นอันดับที่สองในโลก (เฉลี่ย 198 วัน) รองจากประเทศไฮติ

3.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการลงทุนของต่างชาติ คือ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Department for the Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment – DDFI) สังกัดคณะกรรมการแผนการและการลงทุน (Committee for Planning and Investment) มีหน้าที่บริหารนโยบาย และพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนทุกประเภทในลาว และรับผิดชอบด้านเงินกู้ และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

3.2.4 สิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ

1. ได้รับความสะดวกจากรัฐ ในการก่อตั้ง และการดำเนินการ การผลิต ธุรกิจ ตามระเบียบกฎหมาย
2. ได้รับการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์อันชอบธรรม ที่ได้มาจากการดำเนินธุรกิจของตน
3. เป็นเจ้ากรรมสิทธิ์ต่อทรัพย์สินของตน
4. ได้รับผลประโยชน์จากการเช่า หรือสัมปทานดิน
5. การใช้แรงงานต่างประเทศ เมื่อมีความจำเป็น แต่ไม่เกิน 10% ของแรงงานของวิสาหกิจ
6. ผู้ลงทุนต่างประเทศ และสมาชิกครอบครัว รวมทั้งนักวิชาการ พนักงานที่เป็นชาวต่างประเทศของวิสาหกิจลงทุน จะได้รับความสะดวกในการขอเข้าออก และอาศัยอยู่ในลาวระยะยาว ตามข้อตกลงของรัฐบาล มีเงื่อนไขขอสัญชาติลาวได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติลาว
7. ได้รับการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ที่จดทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาว
8. ส่งผลกำไร ทุน และรายรับอื่นๆ (ภายหลังจากได้ปฏิบัติพันธะทางด้านภาษีอากร และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ตามระเบียบกฎหมายแล้ว) กลับประเทศของตน หรือประเทศที่สาม โดยผ่านธนาคารที่ตั้งอยู่ในลาว
9. เปิดบัญชีเงินกิบ และเงินตราต่างประเทศ ที่ธนาคารที่ตั้งอยู่ในลาว
10. ร้องขอความเป็นธรรม หรือฟ้องร้องต่อองค์การที่เกี่ยวข้องในกรณี que เห็นว่าตนถูกเบียดบังผลประโยชน์ใน การดำเนินธุรกิจ
11. ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษี และผลประโยชน์อื่นๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย
12. ในระยะยกเว้น หรือ ลดหย่อนอากรทำไร่นั้น จะได้รับการยกเว้นอากรต่ำสุด โดยสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีนี้จะขึ้นอยู่กับพื้นที่การลงทุนของกิจการว่าอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขตใด (มีทั้งหมด 3 เขต)
 - เขต 1 เป็นเขตพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารจะได้รับการยกเว้นอากรทำไร 7 ปีแรกจากนั้นเสียอากรทำไรในอัตราร้อยละ 10

- เขต 2 เป็นเขตพื้นที่ที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐานทางเศรษฐกิจบางส่วน จะได้รับการยกเว้นอากรกำไรเป็นระยะเวลา 5 ปี จากนั้นอีก 3 ปีเสียอากรกำไรในอัตราร้อยละ 7.5 หลังจากนั้นเสียอากรกำไรในอัตราร้อยละ 15
 - เขต 3 เป็นเขตพื้นที่ที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐานทางเศรษฐกิจสมบูรณ์ จะได้รับการยกเว้นอากรกำไรเป็นระยะเวลา 2 ปี จากนั้นอีก 2 ปีเสียอากรกำไรในอัตราร้อยละ 10 หลังจากนั้นเสียอากรกำไรในอัตราร้อยละ 20
13. กำไรที่นำไปขยายกิจการของตน ที่ได้รับอนุญาตไปแล้วนั้น จะถูกยกเว้นอากรกำไรในรอบบัญชี
 14. ได้รับการยกเว้นสินค้านำเข้า ภาษีสรรพสามิต(อากรชมพู) และภาษีการค้า (อากรตัวเลขธุรกิจ) ในการนำเข้า
 15. ได้รับการยกเว้นภาษีขาออก สำหรับผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก

3.3 เมียนมาร์

3.3.1 กฎระเบียบการลงทุน¹¹

รัฐบาลเมียนมาร์ได้ออกกฎหมายการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2531 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและขยายการส่งออกสินค้า สํารวจแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก สนับสนุนการลงทุนภาคการผลิตและการให้บริการ การนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวมถึงสร้างโอกาสการมีงานทำ ซึ่งกฎหมายการลงทุนนี้ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การจัดสรรทรัพยากรของประเทศพื้นฐานของระบบกลไกตลาด
- 2) การส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนและผู้ประกอบการ และส่งเสริมกิจกรรมของผู้ประกอบการ
- 3) การดำเนินเศรษฐกิจแบบเปิดเพื่อการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ

¹¹ เนื่องจากกฎระเบียบและรายละเอียดการลงทุนในสหภาพพม่าอาจมีการเปลี่ยนแปลง ผู้สนใจลงทุนควรตรวจสอบรายละเอียดจาก <http://www.myanmaryellowpages.biz/invest.htm> ก่อนการตัดสินใจลงทุน

3.3.2 ช่องทางและวิธีการลงทุน

รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเมียนมาร์ มี 2 รูปแบบ คือ

1. การลงทุนโดยชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (100% foreign owned) เมื่อนักลงทุนต่างชาติได้รับอนุญาตให้ลงทุนในเมียนมาร์แล้ว ต้องจดทะเบียนเพื่อขอดำเนินธุรกิจใหม่ในเมียนมาร์อีกครั้ง โดยทางการเมียนมาร์ ได้กำหนดให้นักลงทุนต่างชาติต้องโอนเงินตราต่างประเทศไปฝากไว้กับธนาคารการค้าต่างประเทศ (Myanmar Foreign Trade Bank: MFTB) ก่อนยื่นขอจดทะเบียนในเมียนมาร์ตามจำนวนเงินขั้นต่ำที่ทางการเมียนมาร์กำหนด โดยนักลงทุนต่างชาติจะต้องโอนเงินเข้าสู่เมียนมาร์อย่างน้อยครั้งหนึ่งของจำนวนเงินขั้นต่ำที่กำหนด ภายใน 20 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตลงทุน และจะต้องโอนเงินส่วนที่เหลือเข้าเมียนมาร์ภายใน 180 วัน

2. การร่วมทุน (Joint Venture) แบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ

- การร่วมทุนกับรัฐบาล นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถเจรจาขอร่วมลงทุนกับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลเมียนมาร์ได้ไม่น้อยกว่า 35% ของมูลค่าเงินลงทุนรวม โดยต้องทำโครงการยื่นเสนอต่อ MIC
- การร่วมทุนกับเอกชน นักลงทุนต่างชาติจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 35% เช่นเดียวกัน และจะต้องโอนเงินตราต่างประเทศไปฝากไว้กับ MFTB ไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่ทางการเมียนมาร์กำหนดไว้ เช่นเดียวกับกรณีการลงทุนของต่างประเทศ 100%

การลงทุนทั้ง 2 รูปแบบสามารถดำเนินธุรกิจโดยอยู่ภายใต้การส่งเสริมการลงทุนของ MIC หรือไม่ได้ ซึ่งหากนักลงทุนมีประสงค์จะลงทุนโดยผ่านการส่งเสริมการลงทุนจาก MIC รัฐบาลกำหนดให้ผู้ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในประเทศเมียนมาร์ จะต้องมีการลงทุนขั้นต่ำ ในธุรกิจอุตสาหกรรม ทั่วไป 500,000 เหรียญสหรัฐ และในธุรกิจบริการ 300,000 เหรียญสหรัฐ

ขั้นตอนการขออนุมัติจัดตั้งบริษัท

ก่อนดำเนินธุรกิจในเมียนมาร์ นักลงทุนต่างประเทศจะต้องได้รับใบอนุญาตลงทุนก่อน (PERMIT) โดยผู้ลงทุน ต้องยื่นคำร้องขอลงทุนต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (MIC) พร้อมแนบเอกสารสำคัญของโครงการ ดังนี้

1. Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท เช่น รายละเอียดผลการตรวจสอบบัญชีของบริษัท ฯลฯ

2. Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท
3. รายละเอียดสำคัญของโครงการลงทุน เช่น ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุน ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ผลที่มีต่อการจ้างงาน รายได้ประชาชาติ และท้องถิ่น เป็นต้น
4. สัญญาของโครงการลงทุนที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการโครงการนั้นๆ ในกรณีที่เป็นการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติทั้ง 100%
5. สัญญาระหว่างผู้ร่วมทุน ในกรณีที่เป็นการลงทุนร่วม
6. ข้อตกลงการเช่าที่ดิน (ตามข้อกำหนด ซึ่งขึ้นกับการพิจารณาของรัฐบาลเมียนมาร์)
7. Memorandum and Articles of Association ถ้าโครงการร่วมลงทุนดังกล่าวอยู่ในรูปแบบของบริษัทจำกัด (A Limited Company) รวมทั้งข้อตกลงเกี่ยวกับการเช่าที่ดิน (ถ้ามี)
8. การยื่นขอยกเว้นภาษี หรือลดภาระภาษีตามข้อกำหนดภายใต้บทที่ 10 Section ที่ 21 ของกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมาร์

3.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการลงทุนของต่างชาติในเมียนมาร์ คือ คณะกรรมการการลงทุนของเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission - MIC) โดยมีหน่วยงานคือ Directorate of Investment and Company Administration (DICA) เป็นเลขานุการของ MIC และคณะกรรมการการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Commission - FIC) ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนจากต่างชาติ ต่ออายุใบอนุญาตลงทุนส่งเสริมการลงทุนและเปลี่ยนแปลงข้อตกลงด้านการลงทุน โดย MIC จะพิจารณาอนุมัติโครงการหลังจากผ่านการพิจารณาจาก FIC แล้ว

อย่างไรก็ตาม U.S. and Foreign Commercial Service (2006) ได้รายงานว่านับตั้งแต่เกิดปัญหาคอร์รัปชันใน MIC ในปี 2542 อำนาจในตัดสินใจอนุมัติโครงการลงทุนขั้นสุดท้ายขึ้นอยู่กับคณะรัฐมนตรีหรือ สภานโยบายการค้า (Trade Policy Council) เนื่องจากทั้งสององค์กรมีสมาชิกเหมือนกัน และยังให้ข้อสรุปว่า ความล่าช้าในระบบราชการ ความไม่โปร่งใสในการเปลี่ยนแปลง การทุจริต ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญของนักลงทุน

หลังจากที่นักลงทุนได้รับการอนุมัติให้ลงทุนจากรัฐบาลแล้ว กิจการของต่างชาติจะต้องขอรับใบอนุญาต "Permit to Trade" จาก Ministry of National Planning and Economic Development's Directorate of Investment and Company Administration (DICA) อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2545 เป็นต้นมา รัฐบาลไม่อนุญาตให้ DICA ออกใบอนุญาตใหม่หรือต่ออายุใบอนุญาตเดิมให้แก่กิจการ

ของต่างชาติ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวทำให้กิจการต่างชาติหลายแห่งต้องปิดลงหรือต้องเปลี่ยนรูปแบบองค์กรเป็นธุรกิจของท้องถิ่นที่มีชาวเมียนมาร์ร่วมเป็นเจ้าของ (U.S. and Foreign Commercial Service 2006)

3.3.4 สิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ

1. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax holiday) เป็นเวลา 3 ปี เริ่มจากปีที่เปิดดำเนินการและยกเว้นหรือ ลดหย่อนให้อีกระยะเวลาหนึ่งตามความเหมาะสม หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ดังกล่าวแล้ว
2. อาจจะให้ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีสำหรับกำไรที่นำกลับไปลงทุนใหม่ภายใน 1 ปี
3. อาจจะให้ลดหย่อนภาษีเงินได้ให้หนึ่งสำหรับกำไรที่ได้จากการส่งออก
4. อาจจะให้สิทธิชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับคนงานต่างชาติในอัตราเดียวกับที่เรียกเก็บจากชาวเมียนมาร์
5. อาจจะให้สิทธิหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยและพัฒนาออกจากรายได้พึงประเมิน ภาษีเงินได้
6. อาจจะให้สิทธิหักค่าเสื่อมราคา (accelerated depreciation rates)
7. อาจจะให้สิทธิชำระภาษีเงินได้ในนาม (On behalf) ของผู้เชี่ยวชาญ และช่างเทคนิคชาวต่างชาติที่บริษัทจ้าง โดยสามารถนำรายจ่ายในส่วนนั้นมาหักออกจากรายได้พึงประเมิน ภาษีเงินได้
8. ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์ในช่วงที่มีการก่อสร้าง และให้ยกเว้นอากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบเป็นเวลา 3 ปี นับจากวันที่เริ่มการผลิต
9. อาจจะให้สิทธิในการยกยอดผลประกอบการที่ขาดทุนไปรวมกับผลประกอบการของปีต่อ ๆ ไปก็ได้ เป็นระยะเวลา 3 ปี ติดต่อกัน หากผลประกอบการรวมยังขาดทุนอยู่

อนึ่ง นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าพื้นที่ดำเนินการระยะยาว (long term lease) ได้จากรัฐบาลเมียนมาร์ โดยค่าเช่าพื้นที่ในพื้นที่อุตสาหกรรม (industrial zone) ของรัฐบาลอยู่ในอัตรา 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตารางเมตรต่อปี

3.4 เวียดนาม

3.4.1 กฎระเบียบการลงทุน

ในการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ 6 ของเวียดนาม เมื่อปี 2529 นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ระบบตลาดภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ต่อมาในการประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2530 จึงมีการออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (Law on Foreign Direct Investment) เป็นครั้งแรก จนถึงปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขไปแล้ว 4 ครั้ง เมื่อ 30 มิถุนายน 2533, 23 ธันวาคม 2535, 12 พฤศจิกายน 2539 และ 9 มิถุนายน 2543 หลังจากนั้นมีการแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ สำคัญมีประกาศแก้ไขเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ ของนักลงทุนต่างประเทศเมื่อปลายปี 2546 และกลางปี 2547

ปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศคือ Foreign Investment Agency ในสังกัดกระทรวงวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment: MPI) และมีหน่วยงานระดับกรม (Department of Planning and Investment : DPI) ประจำอยู่ในทุกจังหวัด

กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศของเวียดนาม ให้การรับประกันว่าจะให้การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ต่อนักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนในเวียดนามในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ไม่มีการยึดทรัพย์สินหรือโอนกิจการลงทุนของต่างประเทศเป็นของรัฐ ตลอดระยะเวลาของการลงทุน
2. ให้การรับประกันว่าจะปกป้องสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม และผลประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในเวียดนาม
3. รัฐบาลจะปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนอย่างสมเหตุสมผล หากมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักลงทุน เช่น หากกฎหมายที่ประกาศใช้ภายหลัง ทำให้ผลประโยชน์ของนักลงทุนลดลง นักลงทุนที่ลงทุนก่อนหน้าที่กฎหมายใหม่ประกาศใช้มีสิทธิเลือกใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเดิมได้
4. รัฐบาลรับประกันการให้สิทธิการโอนย้ายไปต่างประเทศสำหรับ
 - กำไรจากการดำเนินธุรกิจ
 - เงินที่ได้รับจากการจัดเตรียมเทคโนโลยีและการบริการ
 - เงินต้นและดอกเบี้ยของเงินกู้จากต่างประเทศในระหว่างดำเนินกิจการ

- เงินลงทุน
 - เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ที่มีกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย
 - รายได้หลังหักภาษีรายได้ของแรงงานต่างชาติที่ทำงานในเวียดนาม
5. เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ร่วมทุน หรือระหว่างบริษัทต่างชาติกับสถาบันใดๆ ของเวียดนาม และไม่สามารถตกลงกันได้ สามารถเสนอให้อนุญาตตุลาการหรือองค์กรอื่นๆ ตามที่ตกลงกันเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมได้
 6. อนุญาตให้บริษัทต่างชาติดำเนินการลงทุนได้ 50 ปี และสามารถต่อเวลาได้ถึง 70 ปี

3.4.2 ช่องทางและวิธีการลงทุน¹²

รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนของต่างชาติในเวียดนาม ตามกฎหมายการลงทุน (Law on Investment) ได้แบ่งการลงทุนจากต่างประเทศเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. สัญญาร่วมลงทุนธุรกิจ (Business Co-operation Contract : BCC)

เป็นการร่วมทุนทำธุรกิจระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับนักลงทุนเวียดนาม ซึ่งอาจมีมากกว่า 1 ราย เข้าร่วมทำธุรกิจด้วย มีความยืดหยุ่นมากที่สุด นิยมทำในอุตสาหกรรมประเภทน้ำมัน โทรคมนาคม และการโฆษณา ซึ่งตามกฎหมายสัญญาลักษณะนี้ไม่ถือว่าเป็นการจัดตั้งบริษัทจำกัดแห่งใหม่แต่เป็นการสร้างความผูกพันโดยสัญญาของโครงการนั้นๆ ด้วยความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายในการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบกำไรและขาดทุนและไม่มีข้อกำหนดเรื่องเงินทุนขั้นต่ำของต่างชาติ ในส่วนของระยะเวลาของสัญญาขึ้นนั้นอยู่กับการตกลงกัน และนักลงทุนต่างชาติสามารถโอนเงินกำไรกลับประเทศได้ค่อนข้างง่าย แม้ว่าจะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาแต่โดยส่วนใหญ่แล้วสัญญาชนิดนี้จะเป็นสัญญา ระยะสั้น ข้อเสียของการลงทุนประเภทนี้คือ ไม่มีการจำกัดความรับผิดชอบหากเกิดการขาดทุน อีกทั้งนักลงทุนต่างชาติยังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน

2. กิจการร่วมทุน (Joint Venture : JV)

ในอดีตกิจการร่วมทุนเป็นรูปแบบที่นิยมกันมากในเวียดนาม แต่ปัจจุบันเริ่มลดลง เนื่องจากมักมีปัญหาด้านการบริหารงานและการขยายธุรกิจ กิจการร่วมทุนก่อตั้งโดยสัญญาร่วมทุนระหว่างนักลงทุน

¹² สำหรับนักลงทุนที่มีความประสงค์จะลงทุนในนครโฮจิมินห์ สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก

<http://www.itpc.hochiminhcity.gov.vn/en/guidebook/ITPC%20Guideboo2006.pdf>

ต่างชาติรายเดียวหรือหลายรายกับนักลงทุนของเวียดนามรายเดียวหรือหลายราย เพื่อดำเนินกิจการทางธุรกิจร่วมกัน หรือบางกรณีอาจเป็นการดำเนินการระหว่างรัฐบาลต่างประเทศกับรัฐบาลเวียดนามก็ได้ การลงทุนประเภทนี้เป็นการตั้งบริษัทใหม่ในรูปหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบ มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายของเวียดนาม การก่อตั้งต้องได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนก่อตั้งจากกระทรวงวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment : MPI) ทั้งนี้ ผู้ที่เข้าร่วมลงทุนจะมีกฎหมายกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลงทุน โดยมีสัดส่วนหุ้นของแต่ละฝ่ายที่ชัดเจนตามข้อตกลง นักลงทุนต่างชาติอาจลงทุนในรูปของเงินตราต่างประเทศ โรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ สิทธิบัตร ความรู้ทางเทคนิค กระบวนการทางเทคนิค และการบริการทางเทคนิคก็ได้ ซึ่งจะมีการประเมินค่าหุ้นเหล่านั้นเป็นตัวเงินโดยใช้ราคาตลาด ณ เวลานั้น สำหรับนักลงทุนชาวเวียดนามอาจ ลงทุนในรูปเงินตราของเวียดนามหรือเงินตราต่างประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน โรงงาน หรือ แรงงานก็ได้ ไม่มีการกำหนดเพดานของการลงทุนร่วม หรือสัดส่วนการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ แต่โดยทั่วไปสัดส่วนการลงทุนจากต่างชาติต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินลงทุนทั้งหมด ในส่วนของกำไรและความเสี่ยงต่างๆ ของกิจการร่วมทุนจะเฉลี่ยไปในแต่ละฝ่ายที่ร่วมลงทุนตามสัดส่วน ของหุ้น ระยะเวลาของการลงทุนจะกำหนดไว้ชัดเจนในสัญญา หากไม่สามารถทำได้ตามเวลาที่กำหนดอาจถูกยกเลิกสัญญาทันที ระยะเวลาของสัญญากำหนดไว้ไม่เกิน 50 ปี แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับเงินลงทุนด้วย

กิจการร่วมทุนจะดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหาร (Board of Management: BOM) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากแต่ละฝ่ายตามสัดส่วนของเงินลงทุน ทั้งนี้สมาชิกอย่างน้อย 2 คน ใน BOM จะต้องมาจากฝ่ายเวียดนาม ส่วนประธานของ BOM มาจากการแต่งตั้งโดยผู้ร่วมกิจการ ทั้งสองฝ่ายซึ่งเห็นชอบร่วมกันเป็นเอกฉันท์ และ BOM จะแต่งตั้งผู้อำนวยการทั่วไปและรองผู้อำนวยการทั่วไป เพื่อรับผิดชอบในการบริหารกิจการ ซึ่งผู้อำนวยการทั่วไปหรือรองผู้อำนวยการทั่วไปคนที่ 1 คนใดคนหนึ่งจะต้องเป็นตัวแทนจากฝ่ายเวียดนาม

3. กิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (Wholly Foreign-owned Enterprise)

กิจการที่ต่างชาติเป็นเจ้าของเองทั้งหมด นับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการลงทุนในเวียดนาม โดยเป็นการลงทุนขององค์กรหรือเอกชนจากต่างประเทศทั้งหมด การลงทุนดังกล่าวจะต้องได้รับอนุมัติจาก MPI หรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก่อน การลงทุนในลักษณะนี้มีสถานะเป็นบริษัทจำกัดตามกฎหมายการลงทุนของเวียดนาม และผู้ลงทุนมีอำนาจเต็มในการบริหาร

อนึ่ง คำว่า "เงินลงทุน" ในเวียดนามมีศัพท์สำคัญ 2 คำคือ "Registered Capital" หมายถึง มูลค่าลงทุนทั้งหมดของโครงการนั้น และ "Legal Capital" หมายถึง เงินลงทุนตามกฎหมายที่นักลงทุนต่างชาติจะต้อง นำเข้ามาลงทุนในประเทศ คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งหมดในโครงการนั้น ซึ่ง

อาจนำเข้ามาเป็นเงินสด หรือเครื่องจักรอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่างๆ ก็ได้ โดยนักลงทุนจะต้องเปิดบัญชี "Capital Account" กับธนาคาร เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการนำเงินเข้ามาลงทุน และสามารถใช้ในการโอนเงินระหว่างประเทศได้แต่สำหรับการใช้จ่ายในการดำเนินงานประจำวัน ต้องแยกบัญชีต่างหากที่ เรียกว่า "Operating Account" นอกจากนี้นักลงทุนไม่สามารถกู้เงินระยะยาว (เกิน 1 ปี) จากธนาคารเกินร้อยละ 70 ของมูลค่าลงทุนของโครงการ แต่ไม่มีข้อจำกัดในการกู้ระยะสั้น

4. กิจการที่ทำสัญญากับภาครัฐ

เป็นรูปแบบการลงทุนที่เป็นข้อตกลงระหว่างหน่วยงานราชการของเวียดนามกับนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งอาจเป็น บริษัทต่างชาติถือหุ้นทั้งหมดหรือบริษัทร่วมทุนกับเวียดนามก็ได้ เพื่อที่จะสร้างหรือดำเนินการในโครงการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น สะพาน ถนน สนามบิน ท่าเรือ ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น โดยผู้ลงทุนจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการในระยะเวลาที่เพียงพอที่จะทำให้ได้รับเงินลงทุนคืนพร้อมกำไรที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดในสัญญา โดยอาจเป็นสัญญาในรูปแบบ BOT (Build-Operate-Transfer) คือ สร้างเสร็จแล้วสามารถหาผลประโยชน์ได้ในเวลาหนึ่งก่อนโอนกิจการเป็นของรัฐ หรือ BTO (Build-Transfer-Operate) คือ สร้างเสร็จแล้วต้องโอนให้รัฐก่อน จึงเปิดดำเนินการเพื่อหาผลประโยชน์ได้ในเวลาหนึ่ง หรือ BT (Build-Transfer-Contract) คือสร้างเสร็จแล้วต้องโอนให้รัฐทันที โดยรัฐจะอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติไปลงทุนในโครงการอื่นๆ เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามสมควร เป็นต้น ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามได้สนับสนุนการลงทุนต่างชาติในรูปแบบดังกล่าวโดยการให้สิทธิพิเศษในการใช้ที่ดินและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งสิทธิพิเศษทางด้านภาษี เป็นต้น

5. อื่น ๆ

นอกจากนี้ นักลงทุนอาจขยายกิจการในเวียดนามในรูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น การตั้งสำนักงานตัวแทนทางการค้าและการลงทุนในเวียดนาม เพื่อทำหน้าที่แทนบริษัทแม่ในต่างประเทศ หรือการขยายสาขาของธุรกิจบางประเภท เช่น ธนาคาร ประกันภัย การบัญชี หรือกฎหมาย เป็นต้น แต่จะมีขอบเขตการดำเนินกิจการที่ค่อนข้างจำกัด

อนึ่ง รัฐบาลกำลังปรับปรุงกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศใหม่ โดยจะรวมกฎหมายการลงทุนในประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศเข้าด้วยกัน พร้อมกับปรับปรุงใหม่ ที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มรูปแบบการลงทุนมากขึ้น เช่น การร่วมหุ้นในบริษัท (Joint Stock Company) ห้างหุ้นส่วน (Partnership) บริษัทเอกชน (Private Enterprise) และการควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition) รวมทั้งจะยกเลิกเงื่อนไขที่ห้ามชาวต่างชาติถือหุ้นในกิจการของชาวเวียดนามเกินร้อยละ 30 ด้วย

การขออนุมัติลงทุน

ตามหนังสือ คู่มือการประกอบธุรกิจและลงทุนในเวียดนาม ซึ่งจัดทำโดย Foreign Investment Agency (FIA) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ Ministry of Planning and Investment of Vietnam (2007) ได้ระบุว่า ขั้นตอนในการอนุมัติลงทุนของต่างชาติจะมีความแตกต่างกันตามขนาดมูลค่าเงินลงทุนและสาขาที่ลงทุน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กรณีคือ

1) การจดทะเบียนธุรกิจ (Business Registration) สำหรับกิจการของนักลงทุนในประเทศขนาดเล็กที่มีมูลค่าเงินลงทุนน้อยกว่า 940,000 เหรียญสหรัฐ. และไม่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรมลงทุนที่มีเงื่อนไขกำหนด ต้องทำการจดทะเบียนดังกล่าว

2) การจดทะเบียนลงทุน (Investment Registration) สำหรับกิจการต่างชาติที่มีมูลค่าเงินลงทุนน้อยกว่า 19 ล้านดอลลาร์. (และกิจการของนักลงทุนในประเทศที่มีมูลค่าเงินลงทุนระหว่าง 0.94 ถึง 19 ล้านดอลลาร์.) และไม่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรมลงทุนที่มีเงื่อนไขกำหนด ต้องทำการจดทะเบียนดังกล่าว และต้องได้รับใบรับรองการลงทุน (Investment Certificate) ซึ่งทำหน้าที่เสมือน Business Registration ให้กิจการเริ่มดำเนินการได้

3) การประเมินการลงทุน (Investment Evaluation) สำหรับกิจการของทั้งนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนในประเทศที่มีมูลค่าเงินลงทุนเกินกว่า 19 ล้านดอลลาร์. หรือการลงทุนในอุตสาหกรรมลงทุนที่มีเงื่อนไขกำหนด จะต้องผ่านการพิจารณาประเมินการลงทุน โดยเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาได้แก่ (ก) สถานภาพตามกฎหมายและศักยภาพทางการเงิน (ข) ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ค) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับรัฐบาลหรือประชากรเวียดนาม ในด้านศักยภาพการผลิตแบบใหม่, เทคโนโลยีอุตสาหกรรม, การขยายตลาด และการสร้างงาน (ง) การพยากรณ์รายรับ (จ) ระดับเทคโนโลยีและความชำนาญ (ฉ) ความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร (ช) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ซ) มีแผนการใช้และจ่ายผลตอบแทนการใช้ที่ดินที่ชัดเจน (ฌ) มาตรการจูงใจที่โครงการได้รับ

กลุ่มอุตสาหกรรมลงทุนที่มีเงื่อนไขกำหนด

- สาขาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความสงบ และการป้องกันประเทศ
- การเงินและธนาคาร
- สาขาอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุข
- สิ่งพิมพ์ การพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และวัฒนธรรม
- บริการด้านบันเทิง
- ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- การสำรวจ ขุดเจาะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางนิเวศ
- การพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรม

อย่างไรก็ตาม จังหวัด นิคมอุตสาหกรรม และเขตการค้าพิเศษบางแห่งในเวียดนาม จะมีหน่วยงานเฉพาะที่จะอำนวยความสะดวกด้านการขออนุมัติโครงการการลงทุนแบบครบวงจร (One Door Policy) ให้แก่นักลงทุนต่างชาติที่จะลงทุนในพื้นที่ โดยขั้นตอนทั้งหมดจะใช้เวลาเพียงประมาณ 7-10 วัน สำหรับการลงทุนในสาขาที่ไม่ใช่สาขาที่มีเงื่อนไขพิเศษ

U.S. Department of State (2006) ได้จัดทำรายงาน 2006 Investment Climate Statement – Vietnam ขึ้น โดยรายงานฉบับดังกล่าวได้กล่าวชมเชยถึงการเปลี่ยนผ่านของเศรษฐกิจเวียดนามที่มีผลทำให้สภาพแวดล้อมการลงทุนได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามรายงานฉบับดังกล่าวได้ระบุถึงสิ่งที่นักลงทุนต่างชาติพึงตระหนักก่อนพิจารณาลงทุน ได้แก่ ความไม่พร้อมของสาธารณูปโภค ระบบการเงิน ความไม่โปร่งใส การเปลี่ยนแปลงนโยบายภาษีเงินได้ ภาษีส่งออก-นำเข้า และการไม่ให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนอย่างเต็มที่โดยเฉพาะกรณีการถูกเรียกสินบน

3.4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการลงทุนของต่างชาติ คือ กระทรวงวางแผนและลงทุน (Ministry of Planning and Investment – MPI) ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นเกี่ยวกับการลงทุนในเวียดนาม ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้หากเป็นการลงทุนธุรกิจการเงินและธนาคารควรติดต่อกับธนาคารแห่งชาติของเวียดนาม (State Bank of Vietnam) โดยตรง

ในส่วนของการพิจารณาอนุมัตินั้น มีฝ่ายที่ทำหน้าที่อนุมัติการลงทุน 3 ฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายมีขอบข่ายของโครงการที่มีอำนาจอนุมัติต่างกันดังนี้

1. นายกรัฐมนตรี (PM) ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติ (ก) โครงการลงทุนสาขาที่สำคัญ ได้แก่ สนามบิน ท่าเรือ เขื่อน เขื่อนน้ำตก ปิโตรเคมี โทรทัศน์กระจายภาพและเสียง คาสโน การผลิตบุหรี มหาวิทยาลัย และการสร้าง/พัฒนานิคมประเภทต่างๆ (ข) โครงการลงทุนที่มีมูลค่าโครงการสูงกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์ เวียดนาม ในสาขา เครื่องใช้ไฟฟ้า แอลกอฮอล์ เบียร์ การค้า เป็นต้น (ค) โครงการลงทุนของต่างชาติในสาขา การขนส่งทางทะเล ไปรษณีย์ เครือข่ายโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต การพิมพ์ เป็นต้น

2. คณะกรรมการบริหารจังหวัด (PCs) ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนที่อยู่นอกนิคมประเภทต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือจากในข้อที่ 1 และโครงการการลงทุนในสาธารณูปโภคของนิคมที่ไม่มีคณะกรรมการบริหาร

3. คณะกรรมการบริหารของนิคม (MBs) ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนที่อยู่ในนิคมที่อยู่นอกเหนือจากข้อที่ 1 และโครงการลงทุนพัฒนาสาธารณูปโภคในนิคมที่มีคณะกรรมการบริหาร

ปัจจุบัน คณะกรรมการบริหารจังหวัด และคณะกรรมการบริหารนิคมหลายแห่งต่างพยายามดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยการปรับระบบการพิจารณาอนุมัติโครงการให้สะดวกสำหรับนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น ทั้งในด้านการลดเวลารอคอย การจัดให้มีศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจรสำหรับนักลงทุน ซึ่งทำให้นักลงทุนต่างชาติได้รับความสะดวกขึ้น แต่ก็ทำให้เกิดนักลงทุนเกิดความสับสนในกฎระเบียบและขั้นตอนที่ต่างกันในแต่ละพื้นที่ (U.S. Department of State 2006)

3.4.4 สิทธิประโยชน์และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ

กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศของเวียดนาม ให้การรับประกันว่าจะให้การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ต่อนักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนในเวียดนามในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ไม่มีการยึดทรัพย์สินหรือโอนกิจการลงทุนของต่างประเทศเป็นของรัฐ ตลอดช่วงระยะเวลาของการลงทุน
2. ให้การรับประกันว่าจะปกป้องสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม และผลประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในเวียดนาม
3. รัฐบาลจะปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนอย่างสมเหตุสมผล หากมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักลงทุน เช่น หากกฎหมายที่ประกาศใช้ภายหลัง ทำให้ผลประโยชน์ของนักลงทุนลดลง นักลงทุนที่ลงทุนก่อนหน้าที่ยกกฎหมายใหม่ประกาศใช้มีสิทธิเลือกใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเดิมได้
4. รัฐบาลรับประกันการให้สิทธิการโอนย้ายไปต่างประเทศสำหรับ
 - กำไรจากการดำเนินธุรกิจ
 - เงินที่ได้รับจากการจัดเตรียมเทคโนโลยีและบริการ
 - เงินต้นและดอกเบี้ยของเงินกู้จากต่างประเทศในระหว่างดำเนินกิจการ
 - เงินลงทุน
 - เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ที่มีกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย
 - รายได้หลังหักภาษีรายได้ของแรงงานต่างชาติที่ทำงานในเวียดนาม
5. เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ร่วมทุน หรือระหว่างบริษัทต่างชาติกับสถาบันใดๆ ของเวียดนาม และไม่สามารถตกลงกันได้ สามารถเสนอให้อนุมัติตุลาการหรือองค์กรอื่นๆ ตามที่ตกลงกัน เป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมได้

6. อนุญาตให้บริษัทต่างชาติดำเนินการลงทุนได้ 50 ปี และสามารถต่อเวลาได้ถึง 70 ปี

รัฐบาลของเวียดนามได้ทำการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติอย่างจริงจัง โดยได้ตั้งเป้าหมายเพื่อดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างชาติ (ทั้งรายเดิมและรายใหม่) ให้ได้ถึง 17.5 – 19 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในช่วงระหว่างปี 2006 -2010 (มูลค่าเงินลงทุนทางตรงจากต่างชาติสะสมตั้งแต่เปิดประเทศในปี 1988 ถึงปี 2005 เท่ากับ 50.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ.) ซึ่งตามรายงานประจำปี 2550 ขององค์การประชุมด้านการค้าและพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNCTAD World Investment Report 2007) ได้นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นจากนักธุรกิจข้ามชาติต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งพบว่าเวียดนามเป็นประเทศที่นำลงทุนมากที่สุดในลำดับที่ 6 ของโลก และอันดับที่ 3 ของเอเชีย (รองจากจีน และอินเดีย)

3.5 บทสรุป

ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่ม CLMV ต่างมีการออกกฎหมายรองรับการลงทุนจากต่างชาติอย่างชัดเจน ในช่วงระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา และมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาและอำนวยความสะดวก การลงทุนของต่างชาติเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากต่างชาติ ส่วนในด้านขั้นตอนการขออนุมัติลงทุนนั้นก็มีการจัดทำเป็นคู่มือสำหรับนักลงทุนต่างชาติอย่างชัดเจน ซึ่งหากพิจารณาจากกฎหมายและคู่มือการลงทุนแล้วนักลงทุนอาจเห็นว่ามีความสะดวกในการยื่นคำร้องขออนุมัติการลงทุน แต่ในทางปฏิบัตินั้นผลการศึกษพบว่ายิ่งในขั้นตอนการขออนุมัติลงทุนต้องมีการติดต่อหน่วยงานมากขึ้นเท่าใดความยุ่งยากซับซ้อน ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ใช้ก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งนักลงทุนที่ลงทุนส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังมีความเห็นว่าเป็นขั้นตอน ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการลงทุน มักมิได้เป็นไปตามเอกสารคู่มือของทางราชการ แต่ก็มีแนวโน้มที่สะดวกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับนักลงทุนที่ไม่ต้องการเผชิญกับความยุ่งยากซับซ้อนของกระบวนการขออนุมัติลงทุนและจัดตั้งธุรกิจในประเทศในกลุ่ม CLMV ปัจจุบันในประเทศเหล่านี้มีทางเลือกให้นักลงทุนต่างชาติเข้าลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม (โดยส่วนใหญ่เป็นของเอกชน) โดยนอกจากจะมีสาธารณูปโภคที่พร้อมแล้ว นักลงทุนที่ลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมและมีวงเงินลงทุนตามที่กฎหมายกำหนดจะได้รับบริการแบบเบ็ดเสร็จในจุดเดียว ณ สำนักงานของนิคมอุตสาหกรรมนั้น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลของประเทศเหล่านี้มักจัดสรรเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการลงทุนให้ทำหน้าที่ประจำในนิคมเหล่านั้น การลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมก็มักมีข้อจำกัดในประเด็นค่าเช่าของที่ดินที่สูงกว่านอกนิคม และการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมมักไม่เหมาะสมสำหรับธุรกิจบางประเภท (เช่น การค้า และการบริการ เป็นต้น)

ในประเทศกัมพูชา ลาว และเวียดนามมักมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่สูงมากให้กับหน่วยงานปกครองระดับท้องถิ่น (จังหวัดหรือเขต) ซึ่งในทางปฏิบัติหน่วยงานปกครองระดับท้องถิ่นเหล่านี้ในบางประเทศต่างมีมาตรฐานของกฎระเบียบ ขั้นตอนการขออนุมัติ สาขาที่ส่งเสริมการลงทุน และมาตรการส่งเสริมการลงทุน ตลอดจนระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการขออนุมัติการลงทุนที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักลงทุนที่สนใจลงทุนทำธุรกิจในพื้นที่ใดนอกจากการศึกษากฎระเบียบการลงทุนของประเทศนั้นๆแล้ว ยังควรศึกษากฎระเบียบและรายละเอียดของการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่นั้นๆด้วย

ในด้านสาขาธุรกิจที่รัฐบาลส่งเสริมและไม่ส่งเสริมให้ลงทุน ถึงแม้ว่าในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของทั้ง 4 ประเทศ จะระบุถึงสาขาอุตสาหกรรมที่รัฐบาลไม่ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ แต่ในทางปฏิบัติก็ใช้ว่าการลงทุนในสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขาดังกล่าวจะได้รับอนุมัติให้ลงทุนได้ทุกกรณี ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลของแต่ละประเทศต่างต้องพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประเทศของตนจะได้รับและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชากรและผู้ประกอบการท้องถิ่น เช่น เป็นอุตสาหกรรมที่ส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงานมากน้อยเพียงใด เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงกว่าที่เป็นอยู่ในประเทศหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับผู้ประกอบการในระดับภาคหรือภูมิภาคหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนสูงหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในอนาคตหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นนักธุรกิจที่สนใจไปลงทุนในประเทศกลุ่มดังกล่าวจึงควรแสดงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศนั้นอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และทำได้จริง เพื่อที่จะได้รับลำดับการพิจารณาที่ดีขึ้น

ในด้านการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างนักลงทุนท้องถิ่นกับนักลงทุนต่างชาตินั้น สหภาพมาเป็นประเทศที่มีการเลือกปฏิบัติกับนักลงทุนต่างชาติชัดเจนมากกว่าประเทศอื่นๆ ดังจะเห็นได้จากการคิดค่าธรรมเนียม และราคาค่าสาธารณูปโภคที่แตกต่างกันมากระหว่างกิจการของชาวต่างชาติและกิจการของคนท้องถิ่น ส่วนประเทศอื่นๆนั้นถึงแม้ว่าในทางเอกสารหรือกฎหมายจะไม่มี ความแตกต่างในการปฏิบัติตัวของหน่วยงานภาครัฐต่อนักธุรกิจต่างชาติเมื่อเทียบกับนักธุรกิจท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยเป็นจำนวนมากต่างก็เลือกที่จะจดทะเบียนธุรกิจในนามของผู้ร่วมทำธุรกิจท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐ และเพื่อลดต้นทุนในดานค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

ตาราง 3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV

ประเทศ	ชื่อหน่วยงาน
กัมพูชา	<p>The Council for the Development of Cambodia (CDC)</p> <p>Government Palace Quay Sisowath, Wat Phnom Phnom Penh , Cambodia</p> <p>Tel : (855) 23-981183 (855) 23-981156 ext 111</p> <p>Fax : (885) 23-428953-4 , (885) 23-428426</p> <p>E-mail : CDC.CIB@bigpond.kh</p> <hr/> <p>สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำนครพนมเปญ</p> <p>No.196 Preah Norodom Boulevard , Sangkat</p> <p>Tonle Bassac, Khan Chamcar Mon, Phnom Penh , Cambodia</p> <p>Tel. (855) 23 726 306 - 10 (Auto Line) (66)0-2575-0506</p> <p>Fax. (66) 0-2575-0509 (855) 23 726 303</p> <p>Email: thaipnp@mfa.go.th, thaipnp@mail.camshin.net</p> <p>สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประจำนครพนมเปญ</p> <p>Thai Trade Center</p> <p>196, M.V. Preah Norodom Boulevard, Sangkat Tonle Bassac,</p> <p>Khan Chamcar Mon, Phnom Pench, CAMBODIA</p> <p>Tel : 007-855-23 726304, 0-2575-0506-8 ext. 210, 209, 208</p> <p>Fax : 007-855-23 726305</p> <p>IP Phone: 8511</p> <p>E-mail : thaicomphn@online.com.kh ,thaitcphnompenh@depthai.go.th</p>
ลาว	<p>Department for the Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment (DDFI)</p> <p>Luang-Prabang Road , Ban Sithantay, Sikhottabong district,</p> <p>Vientiane 0101 Lao PDR</p> <p>โทรศัพท์ 007-856-21-222691 และ 007-856-21-217005</p> <p>โทรสาร 007-856-21-215491และ 007-856-21-222691</p> <p>http://invest.laopdr.org</p> <hr/> <p>สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำนครเวียงจันทน์ สปป.ลาว</p> <p>ถนนไกสอน พมวิหาน เมืองไซเสดถา นครหลวงเวียงจันทน์</p> <p>โทรศัพท์ 021-214-581 ถึง 2 โทรศัพท์ดาวเทียม (02) 354-6196 ถึง 97</p> <p>โทรสาร 021-214-580 โทรสารดาวเทียม (02) 354-6194</p> <p>Email: thaipte@mfa.go.th</p> <p>สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต</p> <p>299 ถนนท่าแร่ บ้านท่าเมือง เมืองไกสอน พมวิหาน</p> <p>แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว</p> <p>โทรศัพท์: 041-212-373 และ 041-252-080</p> <p>โทรสาร: 041-212-370 และ 041-252-078</p> <p>Email: thaisvk@mfa.go.th</p> <p>สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประจำนครหลวงเวียงจันทน์</p> <p>028 ถนนไกสอน พมวิหาน บ้านโพนไซ เมืองไซเสดถา</p> <p>นครหลวงเวียงจันทน์</p> <p>โทรศัพท์ 021-413-704, 021-413-706 โทรสาร 021-412-089</p> <p>Email: vtdepthai@laoskytelecom.com</p>

ประเทศ	ชื่อหน่วยงาน
เมียนมาร์	<p>The Office of Myanmar Investment Commission Directorate of Investment and Company Administration, Ministry of Planning and Economic Development 653/631, Merchant St ., Pabedan Township , Yangon Tel: (951)272009, 272052, 272219 Fax: (951) 282 101 E-mail: DICA,NPED@mtpt400stems.com</p> <hr/> <p>สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำนครย่างกุ้ง No.94, Pyay Road, Dagon Township Yangon, Union of Myanmar Tel. (951) 226-721, 226-728, 226-824Fax. (951) 221-713 E-mail : thaiygn@mfa.go.th</p> <p>สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประจำนครหลวงย่างกุ้ง Thai Trade Center 24-26 Kaba Aye Pagoda Road (Golden Hill Tower) Bahan Township Yangon UNION OF MYANMAR Tel : 007-951-558628, 558556 Ext 7041 Fax : 007-951-558644 E-mail : thaitrade.ygn@mptmail.net.mm thaitcyangoon@depthai.go.th thaiygn@mfa.go.th</p> <p>สำนักงานพาณิชย์ไทย ณ กรุงย่างกุ้ง Golden Hill Tower , 24 –26 Kaba Aye Pagoda Road , Bahan Township , Yangon Myanmar Tel : (951) 558-628, 558-556 Ext. 7041 Fax : (951) 558-644</p>
เวียดนาม	<p>Foreign Investment Agency –FIA Ministry of Planning and Investment of Vietnam 02 Hoang Van Thu Str., Hanoi, Vietnam Tel: (84-4) 734 3758 หรือ 734 3759 Fax: (84-4) 734 3769 E-mail: fiavietnam@mpi.gov.vn Homepage: www.mpi.gov.vn/fdi</p> <p>Investment Promotion Center (North Vietnam) 65 Van Mieu, Hanoi Tel: (84-4) 747 3143 Fax : (84-4) 843 7927 E-mail: ipcn@mpi.gov.vn</p> <p>Investment Promotion Center (Central Vietnam) 102 Quang Trung, Danag Tel: (84-511) 889 669 Fax: (84-511) 889 679 E-mail: ipccentraldng@viettel.vn</p> <p>Foreign Investment Center (South Vietnam) 278 Nguyen Dinh Chieu, Ho Chi Minh City Tel: (84-8) 930 6671 Fax: (84-8) 930 5413 E-mail: cqddmpi@hcm.vnn.vn</p>

ประเทศ	ชื่อหน่วยงาน
	<p>สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงฮานอย 63-65 Hoang Dieu str, Vietnam. Tel : (844) 823 5092-4 / Fax: (844) 823 5088</p> <p>กงสุลไทยประจำนครโฮจิมินห์ 77 Tran Quoc Thao Street, District 3, Ho Chi Minh City Tel. (848) 932-7637-8 Fax. (848) 932-6002 Email. thaihom@mfa.go.th</p> <p>สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประจำเมืองฮานอย Thai Trade Center No. 801, 8th Floor, Hanoi Central Office Building 44B Ly Thoung Kiet Str. Hanoi, S.R. Vietnam Tel : + 844-9365226, 9365227 Fax : + 844-9365228 IP Phone: 8411 E-mail : thaichanoi@depthai.go.th, bichn@depthai.go.th hoahl@depthai.go.th, nongjik@hotmail.com</p> <p>สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประจำนครโฮจิมินห์ Thai Trade Center 8 th Fl., Unit 4, Saigon Centre Building, 65 Le Loi Boulevard, District 1 Ho Chi Minh City - S.R. VIETNAM Tel : + 848 914 1838 Fax : + 848 914 1864 IP Phone: 8421 E-mail : thaitradecenter@hcm.fpt.vn</p>